

Zubreczki, Dávid: The perfect illusion
(A tökéletes illúzió)
Metszet, Vol 13, No 1 (2022), pp 20-27,
DOI: <https://doi.org/10.33268/Met.2022.1.2>

Received: 18 January 2022

Accepted: 23 February 2022

Published: 10 March 2022

Abstract: HOUSE OF MUSIC, BUDAPEST,
HUNGARY; ARCHITECTS:

SOU FUJIMOTO

The trees of this park informed the nature
of design and the spaces enclosed within.

A richly leaved canopy standing proud on
vertical tree trunks, where the definition
of external and internal spaces is blurred
by nonlinear glass walls celebrates the
history of music. Various spaces have
been established inside and around this
building to perform and enjoy music of
all kinds. A building that is experimental,
definitely forming part of the public realm
and a challenge to its designers, building
contractors and end users alike.

01

A TÖKÉLETES ILLÚZIÓ

MAGYAR ZENE HÁZA | BUDAPEST

—A Magyar Zene Házáról nem könnyű írni. Rég adtak át olyan épületet, amely ennyire megosztja a társadalmat, amelynek a létjogosultságát és a helyszínválasztását ilyen sokan kérdőjelezték meg, és amelynek a megépítését ennyi (olykor szó szerinti) harc előzte meg. Ez a cikk azonban nem ezekről az előzményekről fog szólni, hanem magáról a házról.

—Már csak azért is, mert biztos vagyok benne, hogy akkor is országos figyelmet kapna, ha nem ilyen körülmények között készül el. Kevés az olyan középület Magyarországon, amelyre az is felkapja a fejét, akit amúgy egyáltalán nem érdekel az építészet. Rádadásul ezzel együtt mindenki számára befogadható, szerethető alkotásról van szó, amely ugyanakkor formabontóan eredeti. Igaz, ez a kettősség nem példa nélküli, épültek idehaza a közelmúltban olyan szokatlan megjelenésű, egyáltalán nem „ház formájú házak”, amelyeket

a nagyközönség is szeret. Mondjuk a Bord debreceni strandja.

—A Zene Háza azonban ezek közül is kilóg. Persze nem szó szerint, hiszen éppen kis mérete az, ami szokatlan. Nagy feltűnést általában a nagy épületek keltenek. Ez viszont – ha nagyon szögletesen nézem – tulajdonképpen egy egészen szokásos épület: magastetős, félemelettel bővített egyemeletes ház, ami „rendesen alá van pincézve”.

—Természetesen senki nem ilyen szögletesen nézi. Hiszen ennél képlékenyebb megjelenésű épület nem nagyon van Budapesten. A Zene Háza kommunikációja és a róla szóló cikkek soha nem felejtik el megemlíteni, hogy a tervező, Fudzsimoto Szú japán, és hogy ennek hatása érződik az alkotáson is. Ez pedig ebben az esetben nem csak üres marketingszöveg, ez tényleg egy japán ház. Legalább ennyire közhely a környezetre

01

02

- 01 Madártávlat, hátul a Vajdahunyad vára mögött a félbehagyott Biodóm dombjai, balra a még készülő Néprajzi Múzeum
- 02 Elmosódó határok kint és bent között

Hiszen ennél képlékenyebb megjelenésű épület nem nagyon van Budapesten

ÉPÍTÉSZ | ARCHITECT
Fudzsimoto Szu

FOTÓ | PHOTO
Palkó György

SZERZŐ | AUTHOR
Zubreczki Dávid

reflektálás, a kint és a bent közötti határvonal elmosása és a kísérlet a természet beengedésére. Ám akár közhely, akár nem, itt tényleg ez történik.

—A legtöbb esetben ezek a jól csengő kijelentések elhangoznak a tervezés elején, mint kiindulópontok (vagy legalábbis azt mondják az épület bemutatásakor, hogy elhangoztak), ám a végeredményen ezekből nagyon kevés látszik. Fudzsimoto leginkább abban különbözik a nyugati építészek többségétől, hogy ezeket az elveket valóban végigköveti a tervezés folyamán. Így azután azok meg is jelennek a kész épületeken is. Tekinthejtük akár az egészen extrém példákat, mint amilyen a londoni Serpentine Gallery Pavilion, vagy az olyan ismertebb és befogadhatóbb alkotásokat, mint a House N.

—Itt természetesen a Ligethez, az erdős környezethez próbált alkalmazkodni az épület. Olyan, mintha maga

02

a ház a levegőben lenne és oszlopok tartanák. A nagy teherbírású acéloszlopok pedig fatörzsekre emlékeztetnek, míg a hatalmas tető a lombkoronára. Valóban olyan, mintha egy épített ligetbe lépne be az ember az ültetett Ligetből.

—Ennek megfelelően három élesen elkülöníthető részre oszlik az épület. A föld alá kerültek a kiállítóterek, a földszintre közösségi és előadóterek, a tetőtérbe pedig a könyvtár, a múzeumpedagógia és az irodák. Az egészet egy izgalmas lépcső fűzi tengelyre. Az elmúlt évtizedekben amúgy is divatba jött a lépcső és a lépcsőház a középületekben. A huszadik század második felében a lift és mozgólépcső mellett mintha rejtegették volna ezeket, mint egykor a cselédlépcsőt. Aztán rájöttek, hogy az emberek szeretik a látványlépcsőket: elegánsak, impozánsak, hívogatók, akár használják őket, akár nem. A szépen kanyargó

04
05

08

03

feljárók és nagy ívben hajló olaszlépcsők amúgy is kedvelt fotótémák, az építészek pedig szerencsére örömmel szolgálják ki a posztolni vágyókat. Alig pár száz méterre innen áll a Millennium Háza (Archikon), amelynek leglátványosabb kortárs kiegészítése épp egy föld alatti szintre vezető, gyönyörű, rézborítású lépcső.

—Ez a „pincétől a padlásig” tartó tengely a földfelszínen anyagot és szerkezetet vált. Lenn tömör, szoborszerű. Szépségét az adja, hogy bár könnyed, olyan, mintha „egyetlen tömbből faragták volna ki”, a föld alatti fogadótérrel és a galériával együtt. Mégsem súlyos. Ha erőltetni akarjuk a japán vonalat, mondhatnánk, hogy olyan, mintha papírból lenne. Fenn viszont filigrán acélszerkezetben folytatódik. Hát mégis milyen lépcső legyen egy erdőben? Ha a tetőtér a lomb és az acéloszlopok a fatörzsek, akkor ezek a könnyű, függesztett

szerkezetek olyanok, mint egy lombkoronasétány könnyű feljárói.

—A földszint igazi erejét jelenti, hogy a felületes szemlélőnek olyan, mintha szinte semmi nem lenne itt. Hiszen minden üveg, átlátszó. (Az eredeti koncepció szerint kívülről a teljes borítás üveg lett volna, ez végül a Nagyrét irányába eső homlokzaton nem valósult meg.)

—Rengeteg munka van abban, hogy ezt az áttetszőség-érzetet megadják. Első ránézésre észrevétlenül váltják egymást az átlátszó és a tükröződő felületek. Így lehetett elrejteni gépészeti elemeket, vagy akár viszonylag nagy tereket is. Az előadóterem esetében már az is nagy kihívást jelentett, hogy pusztán üvegfalakkal megoldják a hangszigetelést. Már csak azért is, mert van egy külső koncerthelyszín is, tehát egyszerre két előadást

07

04

kell tökéletesen elválasztani. Erre jön még rá a teremakusztika. Néhány évtizede még elképzelhetetlen lett volna egy teljesen üvegfalú koncertterem, sőt sokan ma is kételkedve fogadták a terveket. Az első próbák azonban azt bizonyítják, hogy sikerült jó hangzású termet építeni.

—A ház igazi erejét azonban a tető jelenti. Ez a legikonikusabb része az épületnek, ez az, amivel mindenki azonosítja az alkotást. A forma itt egyértelműen háttérbe szorítja a funkciót, igazi tetőcsoda, mint amilyenek az előző századfordulón épültek. És épp olyan nehéz is lehetett beleszuszakolni a múzeumpedagógiai tereket és az irodákat, mint egy utólagos tetőbeépítésnél – ha nem nehezebb. A kétszer görbült szabálytalan felületet áttörések, felülvilágítók, fénykutak, teraszok és a gépészet számára fenntartott öblök szaggatják meg. Olyan,

mint egy hatalmas képzőművészeti alkotás, amely történetesen tetőként és irodaszintként is működik.

—Egy ilyen bonyolult szerkezet megépítése funkció nélkül is komoly kihívás lenne. A hazai partner, az M-Teampannon nagyon nehéz feladatot kapott, amelyet egy nagyjából 150 fős magyar mérnöksapattal végül tökéletesen oldott meg.

—Ráadásul a tetőszintet befogadó vasbeton héj úgy tűnt el a házban, mintha ott se lenne. Az aranyszínű stilizált levelek mögött (amelyekről minden sajtóközlemény hangsúlyozza, hogy a Zeneakadémia díszeti ihlették) megbújó robusztus szerkezet nagyobbak tűnt építés közben, mint maga a végeredmény.

—A japán megközelítésű, szokatlan térarányok nem csak a tetőszerkezetben jelennek meg: a földszinten nagyobb a fogadótér, mint a koncertterem. Az

09

- 05 A külső tér helyenként a tető alá búvik
- 06 Levelek és tükröződések
- 07 Földszinti alaprajz

Az üzemeltető elmondása szerint az elmúlt másfél évben – mióta állnak az üvegfalak – két alkalommal zúzta magát agyon madár ezen az épületen. Nem gondoljuk, hogy ez alapján kell megítélni az alkotást. Viszont a probléma valós, világszerte évente madarak százmilliói pusztulnak el üvegfelületeknek ütközve.

A megoldás nem a matrica, hanem a felület szinte láthatatlanul finom és sűrű mintázása lenne – a szerk. | <https://tervlap.hu/cikk-net/a-matrica-nem-megoldas-hogyan-tervezuk-a-madarbarat-ueveket>

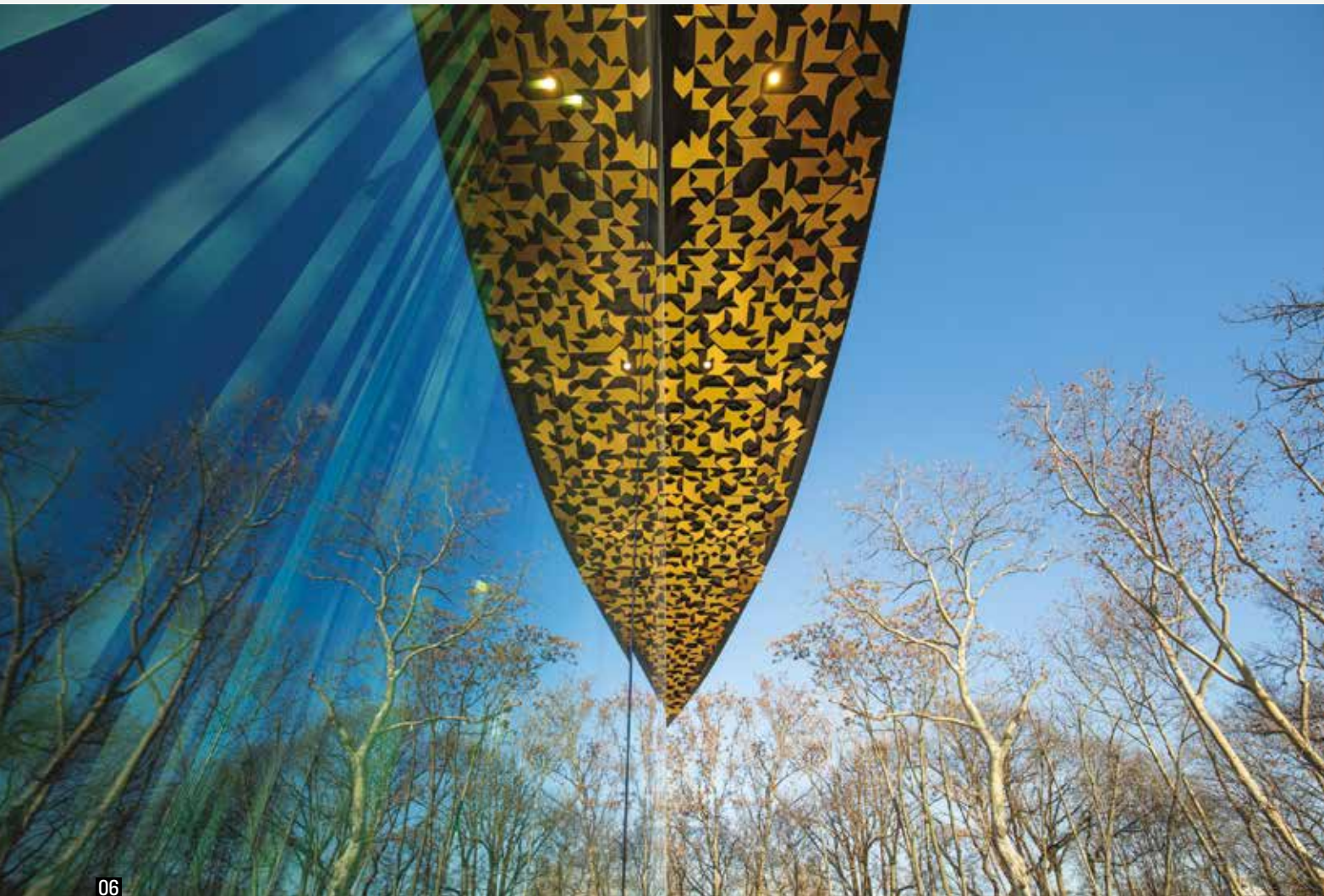

05

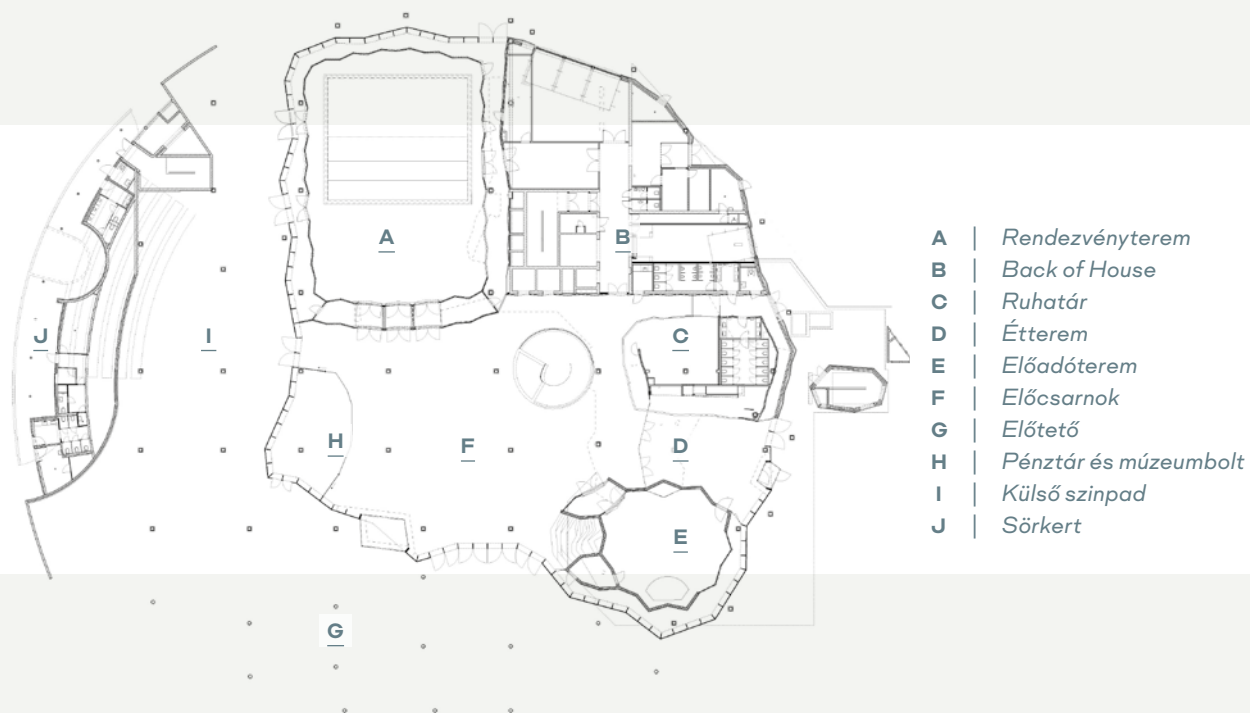
üzemeltető igényességén múlik, hogy ezt egyszerűen étteremmé silányítja majd, vagy megtartja elegáns tágasságát.

—Am ennél sokkal nagyobb problémát jelentenek az üvegfelületek, amelyek tulajdonképpen az egész ház filozófiáját kérdőjelezzik meg. Több mint harminc éve folynak kutatások az üvegépítészet madárpusztító hatásáról, az azóta megjelent tanulmányok pedig részletesen ismertetik is a legnagyobb kockázati tényezőket. [1] Sajnos itt az összes tényező jelentkezik: nagy üvegfelületek, amelyekben tükröződve és azokon átlátva is bokros, erdős terület jelenik meg az állatoknak. Ráadásul a madarak – a Ligetben vagyunk! – folyton ott vannak az ablakok közelében.

06

06

07

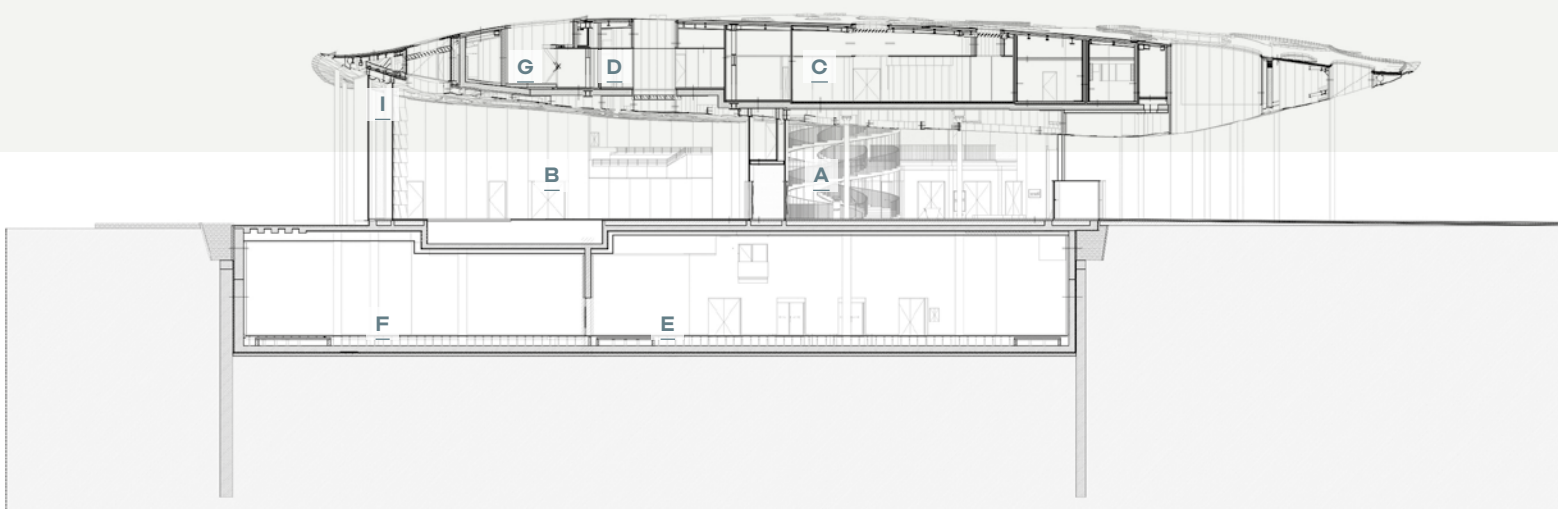

08

A számukra láthatatlan üvegek nekirepülve pedig elpusztulnak. Erre már a tervek kihirdetésekor is számítani lehetett, és az elkészült ház – a felragasztott sziluettmaticák ellenére – igazolta a félelmeinket.

—Úgy tűnik, hogy bár szép volt Fudzsimoto kísérlete, a természet és az épített környezet harmóniáját mégsem lehet megteremteni úgy, hogy óriási üveglapokkal választom szét a kettőt. Legfeljebb az illúzióját, és azt sem könnyen. Vagy folyamatosan eltávolítják a madártetemetek és fenntartják az illúziót, vagy a jelenleginél sokkal több és sokkal okosabban tervezett matricát ragasztanak fel [2] – megtörve az illúziót.

—Jó lenne megoldást találni a problémára, mert ez a különleges épület nemcsak zene-, de ha úgy tetszik, „építészpedagógiai” funkciót is betölthetne. Érzékenyíthetné a látogatókat, hogy legyenek nyitottak a kortárs építészet szépségeire.

09

- 08 Az olaszlépcső a kiállítóterek előterében
 09 Metszet a lépcsőn át

- A | Olaszlépcső
 B | Rendezvényterem
 C | Könyvtár
 D | Irodák
 E | B2 Lobby
 F | Állandó kiállítás
 G | Gépészeti udvar

IRODALOM / REFERENCES

- [1] Klem, D Jr: „Bird: Window Collisions”, *The Wilson Bulletin*, Vol 101, No 4 (1989), pp 606-620.
 [2] Scholl, Iris: „Vögel und Glas - eine tödliche Kombination”, *tec21*, No 39 (2001 Sept), pp 35-37.

ÉPÍTÉS: Fudzsimoto Szu (Sou Fujimoto Architects Inc.) | PROJEKTÉPÍTÉSZEK (SFA): Hideto Chijiwa, César Marquez Coiradas, Roberto Sanz Asensio | SZUPERVIZOROK: Shintaro Honma, Naganobu Matsumura, Yibei Liu | ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Marie de France, Jane F. Luk, Jacky Tang, Tang Li Qun, Andres Velasco Muro, Rugved Rane | HELYI ÉPÍTÉS PARTNER: Noll Tamás (M-Teampannon Építészmérnöki Kft.) | FELELŐS TERVEZŐ: Varga Bence | PROJEKTÉPÍTÉSZEK (M-TP): Nagy Norbert, Dobos Hajnal, Szabó Andrea, Szűcs Zsófia | SZUPERVIZOR: Bordás András | ÉPÍTÉS MUNKATÁRSÁK: Rafail Costea, Bagdy Eszter, Csiszár Balázs, Nagy Gábor, Szögi Tamás, Híves Melinda, Károly Ferenc, Kern Ádám, Antal Márk, Borsai Szandra, Bordás Flóra, Somlai Barnabás | AKUSZTIKA: Nagata Acoustics Inc., Tokyo Office, Keiji Oguchi, Kosuke Suzuki, Nobuhiko Hattori, Arató Éva, Józsa Gusztáv | VILÁGÍTÁS: Sirius Lighting, Farkas János, Haász Ferenc, Pintér Anita | BELSŐÉPÍTÉSZET ÉS INFOKOMMUNIKÁCIÓ: Sandroza, Csavarga Rózsa, Török Szabolcs Bence | STATIKA: Kenese István | ACÉLSZERKEZET: Puskás Balázs | PARAMETRIKUS ACÉLSZERKEZET: Kész Csoport, Kocsis András Balázs | MÉLYÉPÍTÉS: Petik Csaba | ÉPÜLETGÉPÉSZET: Lantos András, Dévényi Sándor, Darabos Pál, Kolarovszki László, Nyári Balázs, Tibold Péter, Áy János | BEÉPÍTETT OLTÓBERENDEZÉS: Hajdú András, Szabó Dániel | ÉPÜLETVILLAGOSSÁG: Rajkai Ferenc, Bárány Péter, Balán Gábor, Kovács Dávid, Horváth Zoltán, Nagy Dániel | ÉPÜLETAUTOMATIKA: Juhász Jenő | BIZTONSÁGTECHNIKA: Turiczki Gábor, Gööz Zoltán | TŰZJELZŐ: Fodor Mihály | TRANSZFORMÁTOR: Bagó Roland, Kocor Balázs | GYENGEÁRAM: Balogh Géza, Horváth Zoltán, Cserepes András | TŰZVÉDELEM: Takács Lajos Gábor | ÉPÜLETSZERKEZETEK: Reisch Richárd, Kovács Károly Lehel, Dudinszky Orsolya, Farsang Attila, Oláh Krisztián | ÜVEGSZERKEZETEK: Stocker György, Bánsági Szilvia, Zsombörgi Péter | AKADÁLYMENTESSÉG: Babits Bernadett, Rózsa Sára | KONYHATECHNOLÓGIA: Kaszab Piroska | SZCENIKA: Molnár Károly Csaba, Schramm Péter | ÚT: Horváth Zoltán | TÁJÉPÍTÉSZET: Kuhn András, Doma-Tarcsányi Judit, Tézli-Szabó Franciska, Polarecki Dóra, Radics Mónika, Bárány Borbála, Zámbo Kamilla | FENNTARTHATÓSÁG: Reith András, Gelesz Adrienn, Szollár András, Tóth Deme Döme | KÖRNYEZETVÉDELEM: Steiner Ferenc, Pirkner Zsuzsa | MUNKAVÉDELEM: Tisóczki József | FELVONÓK: Csibrik László | GEODÉZIA: Garbaisz László | KÖLTSÉGELEMZÉS: Fonda Tamás, Ómajtényi András | FOTÓ: Palkó György (Városlígt Zrt.)